

C/2024/3014

2024.4.26.

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

A Bizottság iránymutatása az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára a választási folyamatok rendszerszintű kockázatainak csökkentéséről az (EU) 2022/2065 rendelet 35. cikkének (3) bekezdése alapján

(EGT-vonatkozású szöveg)

(C/2024/3014)

1. BEVEZETÉS

1.1. Cél, jogalap

1. Az online platformok és keresőprogramok a nyilvános vita, valamint a közvélemény és a szavazói magatartás alakításának fontos helyszíneivé váltak. Az (EU) 2022/2065 rendelet (a továbbiakban: a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály) arra kötelezi az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat⁽¹⁾, hogy végezzenek egyedi kockázatértékeléseket, és észszerű, arányos és hatékony kockázatsökkentő intézkedéseket vezessenek be, többek között „a polgári közbeszédre, valamint a választási folyamatokra [...] gyakorolt bármely tényleges vagy várható negatív hatás”⁽²⁾ tekintetében.
2. Az (EU) 2022/2065 rendelet 35. cikkének (3) bekezdése értelmében a Bizottság iránymutatást adhat ki az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók által az egyes kockázatokkal kapcsolatban elfogadandó kockázatsökkentő intézkedésekről. Ez az iránymutatás mindenekelőtt a bevált gyakorlatokat mutathatja be és lehetséges intézkedéseket ajánlhat, kellően figyelembe véve az intézkedések lehetséges hatását valamennyi érintett félnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: a Charta) foglalt alapvető jogaira.
3. Az online platformokat és keresőprogramokat érintő jelenségek széles köre növeli a választási integritás kockázatát. Ezek közé tartozik többek között a jogellenes online gyűlöletbeszéd terjedése, a külföldi információmanipulációhoz és beavatkozáshoz kapcsolódó fenyegetések, valamint a dezinformáció szélesebb körű jelensége, az (erőszakos) szélsőséges és az emberek radikalizálásának szándékával megjelenő tartalmak terjesztése, valamint az új technológiák, például a generatív mesterséges intelligencia (MI)⁽³⁾ révén generált tartalmak terjesztése. Tekintettel az elkövetkező hónapokban az EU-ban tervezett számos választásra, köztük a közelgő 2024-es európai parlamenti választásokra, ez a dokumentum az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók támogatását célzó iránymutatást tartalmaz annak biztosítása érdekében, hogy adott esetben eleget tegyenek a választási folyamatokkal kapcsolatos konkrét kockázatok csökkentésére vonatkozó kötelezettségüknek. Ez az iránymutatás a választásokat követően is általánosan releváns marad.
4. Az online óriásplatformok és a nagyon népszerű online keresőprogramok által az (EU) 2022/2065 rendelettel összhangban hozott intézkedéseket – beleértve az ezen iránymutatásban említett, a választási folyamatokra gyakorolt negatív hatások enyhítésére irányuló valamennyi intézkedést – a Chartában rögzített alapvető jogok védelmére különös tekintettel kell meghozni, beleértve az emberi méltósághoz való jogot, a magán- és a családi élet tiszteletben tartását, a személyes adatok védelmét, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát, beleértve a tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét, az egyesülés szabadságát és a vállalkozás szabadságát. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak kellő figyelmet kell fordítaniuk az intézkedéseknek az összes érintett fél – köztük a kiszolgáltatott csoportok – alapvető jogaira gyakorolt lehetséges hatására, figyelembe véve az intézkedések hozzáférhetőségét és inkluzivitását.

⁽¹⁾ A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály 33. cikke értelmében ezek a szolgáltatók a Bizottság által kijelölt olyan szolgáltatók, amelyeknek havonta átlagosan legalább 45 millióan veszik igénybe szolgáltatásaikat az Európai Unióban (EU).

⁽²⁾ A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály 34. cikke (1) bekezdésének c) pontja.

⁽³⁾ Olyan mesterséges intelligencia, amely generatív modellek segítségével képes szöveg, képek vagy más médiumok előállítására.

5. Ez az iránymutatás már figyelembe veszi a politikai reklámtevékenységek átláthatóságáról és célzott folytatásáról szóló (EU) 2024/900 rendelet (a továbbiakban: a politikai reklámtevékenységről szóló rendelet) ⁽⁴⁾, valamint a mesterséges intelligenciáról szóló harmonizált szabályok megállapításáról szóló, küszöbön álló rendelet (a továbbiakban: a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály) ⁽⁵⁾ által az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára előírt jövőbeli kötelezettségeket, amelyek az uniós jogalkotó általi elfogadás alatt állnak, valamint az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók által a mesterséges intelligenciáról szóló paktum keretében vállalt önkéntes kötelezettségvállalásokat, amelyek értelmében már a jogszabály hatálybalépése előtt betartják a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályban meghatározott kötelezettségeket ⁽⁶⁾. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók kötelesek betartani az ilyen, jogilag kötelező erejű szabályokat azok alkalmazásának megkezdésekor, a rájuk vonatkozó mértékben.
6. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak teljesíteniük kell az (EU) 2022/2065 rendelet szerinti kötelezettségeiket. Ezt az iránymutatást az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók támogatása keretében kell értelmezni, hogy biztosítsa a választási folyamatokat érintő kockázatokkal kapcsolatos, az említett rendelet 35. cikke szerinti kötelezettség teljesítését. Az (EU) 2022/2065 rendelet 35. cikke szerinti, a választási folyamatokkal kapcsolatos kockázatokra vonatkozó észszerű, arányos és hatékony kockázatsökkentő intézkedések bevezetése mellett az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak teljesíteniük kell az (EU) 2022/2065 rendeletben foglalt minden egyéb olyan jogi kötelezettséget, amely a választások szempontjából releváns lehet. Ezek közé tartozik többek között a 14. és a 17. cikk a szerződési feltételekről és az indokolásról, a 27. és 38. cikk az ajánlórendszerekről, a 36. és 48. cikk a válságreagálási mechanizmusokról és protokollokról, a 15., 24., 37., 42. cikk az átláthatóságról és a független ellenőrzésekről, az online reklám átláthatóságáról szóló 26. és 39. cikk, valamint a 40. cikk az adatokhoz való hozzáférésről és az adatok vizsgálatáról.
7. A választási folyamatokat érintő rendszerszintű kockázatok az európai vagy tagállami jogszabályok értelmében jogellenes tartalmak felerősítésében és potenciálisan gyors és széles körű terjesztésében is megnyilvánulhatnak, például fenyegetések, erőszakos szélsőséges és terrorista tartalmak, politikai jelöltek vagy tisztségviselők, újságírók, választási dolgozók vagy a választási folyamatban részt vevő más személyek elleni jogellenes gyűlöletbeszéd vagy online zaklatás. E tekintetben különös figyelmet érdemel az (EU) 2022/2065 rendelet jogellenes tartalomról szóló 9., 10., 16. és 22. cikke, amelyek a jogellenes tartalom elleni fellépésre és az információszolgáltatásra vonatkozó végzésekre, valamint a bejelentési és cselekvési mechanizmusokra és a megbízható bejelentőkre terjednek ki.

1.2. Hozzájárulás az iránymutatáshoz és a kapcsolódó szakpolitikai kezdeményezésekhez

8. Ez az iránymutatás a választási integritásról szóló készenléti párbeszédre épül, amelyeket a Bizottság több online óriásplatform és nagyon népszerű online keresőprogram üzemeltetőjével folytatott azt követően, hogy az (EU) 2022/2065 rendelet 2023 augusztusának végén, az első 19 kijelölt szolgáltatás tekintetében hatályba lépett ⁽⁷⁾, az érintett nemzeti hatóságokkal együttműködésben. Ezen iránymutatás végleges változatának előkészítése céljából a Bizottság feltáró konzultációt ⁽⁸⁾ szervezett, amelyet 2024. február 8-án tettek közzé és 2024. március 7-én zártak le, valamint kerekasztal-beszélgetések formájában célzott konzultációkat tartott többek között civil társadalmi szervezetekkel, valamint az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókkal az iránymutatás tervezetével kapcsolatban. Emellett az iránymutatás véglegesítése során a Bizottság együttműködött a digitális szolgáltatási koordinátorokkal a Digitális Szolgáltatások Európai Testületének ülésein.

⁽⁴⁾ Az EU új szabályokat vezetett be a politikai reklámtevékenység átláthatóságára és célzott folytatására vonatkozóan – Consilium (europa.eu).

⁽⁵⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/hu/news/commission-welcomes-political-agreement-artificial-intelligence-act>

⁽⁶⁾ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/hu/policies/ai-pact>

⁽⁷⁾ A Bizottság mind kétoldalú keretek között, mind olyan nemzeti hatóságok jelenlétében, ahol választásokra került sor, ad hoc találkozókat szervezett az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókkal, hogy információkat gyűjtsön a választásokkal kapcsolatos kockázatok kezelésére szolgáló meglévő gyakorlatokról és ad hoc politikákról.

⁽⁸⁾ A konzultációra 77 válasz érkezett, amelyek összefoglalását lásd: Nyilvános konzultáció az online óriásplatformok és nagyon népszerű online keresőprogramok üzemeltetői számára a választási folyamatok rendszerszintű kockázatainak csökkentéséről szóló iránymutatás-tervezetről: A válaszok összefoglalása és elemzése.

9. Az online óriásplatformok és a nagyon népszerű online keresőprogramok (EU) 2022/2065 rendeletnek való megfelelése szempontjából releváns mértékben az iránymutatás számos, a dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódexben ⁽⁹⁾ foglalt, az online félretájékoztatás terjedésének csökkentésére irányuló kötelezettségvállalást és intézkedést is tükröz, amely az első világméretű, az ipar által vezetett keretrendszer a digitális területen, valamint a dezinformáció kezelésére szolgáló legjobb ágazati gyakorlatok forrása. Az iránymutatás figyelembe veszi továbbá az uniós intézmények és a tagállamok által a külföldi információmanipuláció és beavatkozás terén végzett munkát, nevezetesen a külföldi információmanipuláció és beavatkozás kezelésére szolgáló uniós eszköztár által biztosított átfogó keretet, valamint az Európai Külügyi Szolgálatnak (EKSZ) a külföldi információmanipulációval és beavatkozással kapcsolatos fenyegetésekről szóló közelmúltbeli jelentését ⁽¹⁰⁾, amely a választásokkal összefüggésben a külföldi információmanipulációra és beavatkozásra adott válaszokra összpontosít.
10. Ez az iránymutatás kiegészíti a Bizottság demokráciával és szabad, tisztességes és reziliens választásokkal kapcsolatos szakpolitikáit, többek között az európai demokráciáról szóló 2020. évi cselekvési tervet ⁽¹¹⁾, a Bizottság által 2021-ben előterjesztett választási és feddhetetlenségi csomagot ⁽¹²⁾ és a közelmúltban a demokrácia védelmére vonatkozó 2023. évi csomagot ⁽¹³⁾, valamint az illetékes hatóságok nemzeti választási hálózatai közötti együttműködés előmozdítására irányuló európai választási együttműködési hálózat ⁽¹⁴⁾ munkáját. A demokrácia védelmére vonatkozó csomag többek között széles körű ajánlásokat fogalmaz meg a tagállamok, valamint a nemzeti és európai politikai pártok, politikai alapítványok és kampányszervezetek számára az Unióban zajló választási folyamatok inkluzivitásáról és rezilienciájáról, valamint az európai parlamenti választások európai jellegének és hatékony lebonyolításának megerősítéséről ⁽¹⁵⁾. Amint az ezen ajánlásokban is szerepel, a Bizottság jelentést fog tenni az európai parlamenti választások lebonyolításáról. A demokrácia védelméről szóló bizottsági közlemény a polgári diskurzushoz és a választási folyamatokhoz kapcsolódó kockázatok értékelését is tartalmazza többek között az európai demokráciáról szóló cselekvési terv végrehajtása szempontjából, és azt figyelembe kell venni ⁽¹⁶⁾.

1.3. Összefoglaló

11. Ezen iránymutatás felépítése a következő:

- a) az 1. szakasz meghatározza ezen iránymutatás célját és jogalapját, az inputokat és az egyéb kapcsolódó szakpolitikai kezdeményezéseket, valamint felépítését;
- b) a 2. szakasz meghatározza ezen iránymutatás hatályát;
- c) a 3. szakasz a választási folyamatokkal kapcsolatos rendszerszintű kockázatok kezelését célzó kockázatsökkentő intézkedésekre vonatkozó fő érdemi iránymutatást tartalmazza. A külön alszakaszok a belső folyamatok megerősítését, a választási folyamatokkal kapcsolatos kockázatsökkentő intézkedéseket, a generatív mesterséges intelligenciához kapcsolódó kockázatsökkentő intézkedéseket, az uniós és nemzeti hatóságokkal, független szakértőkkel és civil társadalmi szervezetekkel való együttműködést, a kockázatsökkentő intézkedések a választási események alatt és után történő bevezetésének folyamatát, valamint az európai parlamenti választásokra vonatkozó konkrét iránymutatásokat foglalják magukban;
- d) a 4. szakasz a következő lépéseket és a következtetéseket ismerteti.

2. AZ IRÁNYMUTATÁS HATÁLYA

12. Az iránymutatás címzettjei az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető azon szolgáltatók, amelyek szolgáltatásai az (EU) 2022/2065 rendelet 34. cikke értelmében a választási folyamatokra gyakorolt tényleges vagy várható negatív hatások kockázatát hordozzák magukban. Az említett rendelet 35. cikkének (1) bekezdése értelmében az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók észszerű, arányos és hatékony, a konkrét és azonosított rendszerszintű kockázatokhoz igazított kockázatsökkentő intézkedéseket kell bevezetniük.

⁽⁹⁾ <https://disinfocode.eu/hu/a-kodex-bemutatasa/>

⁽¹⁰⁾ https://www.eeas.europa.eu/eeas/2nd-eeas-report-foreign-information-manipulation-and-interference-threats_en

⁽¹¹⁾ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/protecting-democracy_hu

⁽¹²⁾ https://commission.europa.eu/publications/reinforcing-democracy-and-integrity-elections-all-documents_en

⁽¹³⁾ https://commission.europa.eu/publications/defence-democracy_hu

⁽¹⁴⁾ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship-and-democracy/democracy-and-electoral-rights/european-cooperation-network-elections_en

⁽¹⁵⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32023H2829>

⁽¹⁶⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52023DC0630>

13. Az (EU) 2022/2065 rendelet 35. cikkének (1) bekezdése nem teljeskörűen felsorolja azokat a kockázatsökkentő intézkedéseket, amelyeket az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók elfogadhatnak a szolgáltatásaik és a kapcsolódó rendszerek – többek között az algoritmikus rendszerek – által a kockázatértékelési folyamat során azonosított vagy a szolgáltatásaik használatából eredő rendszerszintű kockázatok kezelése érdekében. Ez az iránymutatás tovább részletezi ezt a felsorolást, és meghatározza a bevált gyakorlatokat, valamint kockázatsökkentő intézkedéseket ajánl kifejezetten a választási folyamatokkal kapcsolatos kockázatokra vonatkozóan.
14. Az ebben az iránymutatásban bemutatott intézkedések nem minden esetben jelentik az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára megfogalmazott ajánlások kimerítő listáját. A megfelelő kockázatsökkentő intézkedések az adott szolgáltatástól és az (EU) 2022/2065 rendelet 34. cikke alapján azonosított konkrét rendszerszintű kockázatoktól függenek.
15. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak ezt az iránymutatást kell alkalmazniuk a tagállamokban zajló választási folyamatokra, többek között a nemzeti választásokra és az európai parlamenti választásokra. Ennek ki kell terjednie a választásokat megelőző, a választási és a választásokat követő időszakokra vonatkozó intézkedésekre⁽¹⁷⁾ is. Enyhítő intézkedéseket kell alkalmazni a regionális és helyhatósági választások vagy népszavazások esetében is, amennyiben a kockázatértékelések arra a következtetésre jutnak, hogy e választási folyamatokra tényleges vagy várható negatív hatások érvényesülnek.
16. Ezen iránymutatás hatálya az (EU) 2022/2065 rendelet 35. cikke (1) bekezdésének alkalmazására terjed ki. A 35. cikk (2) bekezdése értelmében a Testület a Bizottsággal együttműködve évente egyszer átfogó jelentést tesz közzé, amely tartalmazza az online óriásplatformokat vagy a nagyon népszerű online keresőprogramokat üzemeltető szolgáltatók által jelentett vagy más információforrások révén azonosított legjelentősebb és ismétlődő rendszerszintű kockázatok azonosítását és értékelését.
17. Az (EU) 2022/2065 rendelet (103) preambulumbekkezdésével összhangban ez az iránymutatás inspirációforrásként szolgálhat azon online platformokat vagy keresőprogramokat üzemeltető szolgáltatók számára is, amelyeket nem minősítettek online óriásplatformnak vagy nagyon népszerű online keresőprogramnak, és amelyek szolgáltatásai hasonló kockázatokot hordoznak. Referenciaként szolgálhat továbbá a választási folyamatokkal kapcsolatos kockázatokra válaszul hozott kockázatsökkentő intézkedések hatékonyságának folyamatos vizsgálatához és elemzéséhez. Amennyiben az ezen iránymutatásban ajánlott kockázatsökkentési intézkedések és bevált gyakorlatok általában a választási folyamatokra alkalmazandók, az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók adott esetben mérlegelhetik az intézkedések és gyakorlatok fenntartását a nyilvános vita választási folyamatokon kívüli védelme céljából, figyelembe véve ennek az alapvető jogokra gyakorolt esetleges hatását.

3. VÁLASZTÁSSPECIFIKUS KOCKÁZATCSÖKKENTŐ INTÉZKEDÉSEK

3.1. A belső folyamatok megerősítése

18. Annak érdekében, hogy a kockázatsökkentő intézkedéseket a választási folyamatokhoz kapcsolódó azonosított kockázatokhoz igazítsák, az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak mérlegelniük kell a **belső folyamatok megerősítését** az (EU) 2022/2065 rendelet 35. cikke (1) bekezdésének f) pontjával összhangban. A kockázatsökkentő intézkedéseket többek között az olyan elemekre vonatkozó információknak kell vezérelniük, mint a politikai szereplők jelenléte és tevékenysége a szolgáltatáson, a platformon a választásokkal összefüggésben folytatott releváns viták és a platform használata, a felhasználók száma egy tagállamban, amikor az adott tagállamban egy adott választást kiírnak, valamint az információmanipuláció taktikáira, technikáira és eljárásaira vonatkozó korábbi eseteire vonatkozó jelzések.

⁽¹⁷⁾ Az Európa Tanács választási ciklusa – Választások (coe.int).

19. A belső folyamatoknak azonosítaniuk és elérhetővé kell tenniük a releváns információkat, elemzéseket és adatokat annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a választásokra vonatkozó, az online óriásplatformok és a nagyon népszerű online keresőprogramok által nyújtott szolgáltatáson keresztül keresett, megosztott vagy hozzáférhetővé tett információkból eredő tényleges vagy előrelátható kockázatok csökkentését célzó intézkedések megtervezését és kalibrálását. Ide tartozhatnak többek között a politikai pártokra vagy jelöltekre, a pártprogramokra, a kiáltványokra vagy más politikai anyagokra vonatkozó információk, illetve a kapcsolódó információk, amelyek rendezvények, például tüntetések vagy gyűlések, kampányolás, adománygyűjtés vagy más kapcsolódó politikai tevékenységek szervezéséhez szükségesek. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók által bevezetett kockázatsökkentő intézkedések kidolgozásához és kalibrálásához szükséges elemzések és adatok gyűjtésére és megosztására szolgáló belső eljárások biztosítják a vonatkozó adatvédelmi jogszabályoknak ⁽¹⁸⁾ való megfelelést.
20. Meg kell erősíteni a belső folyamatokat annak biztosítása érdekében, hogy a kockázatsökkentő intézkedések kidolgozása és kalibrálása megfeleljen annak a sajátos regionális, helyi és nyelvi környezetnek, amelyben azokat alkalmazni fogják. Ezért a Bizottság többek között annak biztosítására ösztönzi az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat, hogy a **helyi kontextusspecifikus kockázatokról** gyűjtött információk és elemzések, valamint a nemzeti, regionális és/vagy helyi szintű **tagállami információk** zökkenőmentesen hozzáférhetőek legyenek a kockázatsökkentő intézkedések kidolgozásáért és kalibrálásáért felelős szervezetek számára.
21. Ajánlott továbbá, hogy a szolgáltatók megfelelő, helyi nyelvi kapacitással, valamint a nemzeti és/vagy regionális kontextusok és sajátosságok ismeretével bíró tartalommoderálási erőforrásokkal rendelkezzenek. A Bizottság azt ajánlja továbbá, hogy a szolgáltatók gondoskodjanak olyan megfelelő belső folyamatokról, amelyek lehetővé teszik a tömegtájékoztató szabadságának és sokszínűségének helyzetére vonatkozó **független elemzések** – például a Médiapluralizmus Monitor ⁽¹⁹⁾ – figyelembevételét, ismerjék a médiatudatossággal kapcsolatos kezdeményezéseket és mutatókat, valamint rendelkezzenek információval a civil társadalmi szervezetek számára a politikai döntéshozatalban és a civil párbeszédben való részvételt elősegítő környezetre vonatkozóan. Figyelembe kell venni azt is, hogy a helyi nyelvi és választási kontextusban az összes releváns kockázatsökkentő intézkedés képes-e hatékonyan működni.
22. Annak érdekében, hogy egy adott választási környezetben megerősítsék a belső folyamatokat és erőforrásokat, az online óriásplatformokat és a nagyon népszerű online keresőprogramokat üzemeltető szolgáltatóknak mérlegelniük kell egy **külön, egyértelműen azonosítható belső csoport** létrehozását minden egyes választási időszak előtt (lásd még a 3.5., „A választási időszak alatt” című szakaszt). Az említett csapat számára biztosított források elosztásának arányosnak kell lennie a szóban forgó választással kapcsolatban azonosított kockázatokkal, beleértve azt is, hogy a személyzet tagállamspecifikus szakértelemmel, például helyi, környezeti és nyelvismerettel rendelkező személyekből áll. A csoportnak le kell fednie minden releváns szakértelmet, többek között a tartalommoderálást, a tényellenőrzést, a fenyegetések jelentette üzemzavarokat, a hibrid fenyegetéseket, a kiberbiztonságot, a dezinformációt és a külföldi információmanipulációt és beavatkozást, az alapvető jogok és a nyilvánosság részvétele területén, és együtt kell működni az érintett külső szakértőkkel, például a Digitális Média Európai Megfigyelőközpontjával (EDMO) és a független tényellenőrző szervezetekkel ⁽²⁰⁾.
23. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók határozzák meg szerződési feltételeikben azt az időszakot, amely alatt a választási folyamat kockázatainak csökkentésére irányuló intézkedések és erőforrások lesznek érvényben. Bizonyos kockázatsökkentő intézkedésekre, például további belső folyamatokra vagy külön erre a célra létrehozott csoportokra csak egy adott választási időszak körül lehet szükség, az adott szolgáltató kockázatától és a szóban forgó választás sajátosságaitól függően.
24. Ezen túlmenően egyes tagállamokban a nemzeti jogszabályok szerint meghatározott időszak áll rendelkezésre a választási kampányra, míg más tagállamokban nincs ilyen korlátozás. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak ezt figyelembe kell venniük. A külföldi információmanipulációról és beavatkozásról (FIMI) szóló második EKSZ-jelentésből ⁽²¹⁾ származó, a fenyegetések választások során várható alakulására vonatkozó megállapításokkal összhangban a Bizottság azt ajánlja, hogy az adott választásra vonatkozó kockázatértékeléstől függően és az alkalmazandó választási eljárásokat figyelembe véve a kockázatsökkentő intézkedéseket legalább egy-hat hónappal a választási időszak előtt hozzák meg és működtessék, és a választások után legalább egy hónappal folytassák.

⁽¹⁸⁾ Ezek közé tartozik az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet).

⁽¹⁹⁾ <https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/>

⁽²⁰⁾ Lásd az „Együttműködés a nemzeti hatóságokkal, független szakértőkkel és civil társadalmi szervezetekkel” című 3.4. szakaszt.

⁽²¹⁾ EEAS-2nd-Report on FIMI Threats-January-2024_0.pdf (europa.eu).

25. A konkrét körülményektől függően a kockázatsökkentő intézkedéseket általában fokozni kell a választások időpontját megelőző időszakban, figyelembe véve a választásokra vonatkozó nemzeti szabályokat, a fenyegetések fokozott kockázatát, valamint azt, hogy pontos tájékoztatást kell nyújtani a szavazási eljárásokról.

3.2. A választási folyamatokkal kapcsolatos kockázatsökkentő intézkedések

26. A választási folyamatokkal kapcsolatos rendszerszintű kockázatokat csökkentő intézkedéseknek különösen a dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódexben és más vonatkozó uniós ágazati szabályzatokban – például az online gyűlöletbeszéd felszámolására vonatkozó magatartási kódexben – meghatározott ágazati normákra, valamint a meglévő bevált gyakorlatokra, például az uniós internet fórum által megosztott gyakorlatokra, az online platformok számára készült, tartalom-agnosztikus választási integritási keretrendszerben⁽²²⁾ dokumentáltakra, az Integrity Institute választási integritási programjában⁽²³⁾ dokumentáltakra, valamint a civil társadalom ajánlásaira, például az Európai Szövetség a Szabadságjogokért és az Európai Partnerség a Demokráciáért ajánlásaira⁽²⁴⁾ kell támaszkodniuk.

3.2.1. Egyedi kockázatsökkentő intézkedések

27. A választási folyamatokat fenyegető rendszerszintű kockázatok kezelését célzó kockázatsökkentő intézkedéseknek különösen a következő területekre vonatkozó intézkedéseket kell magukban foglalniuk:
- a) **Hozzáférés a választási folyamattal kapcsolatos hivatalos információkhoz.** A választási részvételi arány javítása, valamint magával a választási folyamattal kapcsolatos félretájékoztatás, dezinformáció és külföldi információmanipuláció és beavatkozás terjedésének megelőzése érdekében az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára a legjobb gyakorlat az, hogy az érintett tagállamok választási hatóságaitól származó hivatalos információk alapján megkönnyítik a választási folyamatra vonatkozó hivatalos információkhoz való hozzáférést, beleértve a szavazás módjára és helyére vonatkozó információkat is. Ezeket az információkat például tájékoztató panelek, bannerek, felugró ablakok, keresési beavatkozások, a választási hatóságok weboldalaira mutató linkek, konkrét választási információk fülek vagy a platform erre a célra létrehozott része révén lehetne biztosítani. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók az ilyen kockázatsökkentő intézkedések kidolgozása és végrehajtása során vegyék figyelembe az olyan elveket, mint az inkluzivitás és az akadálymentesség.
 - b) **Médiatudatossági kezdeményezések.** Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára bevált gyakorlat az, hogy együttműködnek a választásokra összpontosító médiatudatossági kezdeményezések és kampányok terén, végrehajtják, befektetnek és részt vesznek azokban annak érdekében, hogy előmozdítsák a kritikus gondolkodást, és fejlesszék a felhasználók készségeit a dezinformációs és manipulációs technikák felismeréséhez, többek között a generatív mesterséges intelligenciához kapcsolódóan. Ez a következőképpen valósítható meg:
 - i. Együttműködés a **médiatudatossággal foglalkozó helyi szervezetekkel**, valamint az érintett szövetségekkel, csoportokkal és hálózatokkal, a választásokkal kapcsolatos kezdeményezések és kampányok pénzügyi támogatásával, a platformon történő megosztásával és az abba való integrálásával, többek között közös kezdeményezések kidolgozása révén. A médiatudatossággal foglalkozó helyi szervezetek értékes erőforrást jelentenek a helyi környezet ismerete és a célközönség szempontjából. A Bizottság az EDMO hálózatának és központjainak, valamint a Bizottság médiatudatossággal foglalkozó szakértői csoportjának használatát javasolja az illetékes tagállami szintű szervezetek megtalálása érdekében.

⁽²²⁾ Demoracy By Design – Accountable Tech.

⁽²³⁾ Választási program – Integrity Institute.

⁽²⁴⁾ DSA: New Risk Assessments To Protect Civic Discourse and Electoral Processes liberties.eu (A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály: Új kockázatértékelések a civil párbeszéd és a választási folyamatok védelme érdekében).

- ii. Olyan „beoltási” intézkedések kidolgozása és alkalmazása, amelyek a felhasználók tájékoztatása és felkészítése révén előzetesen ellenálló képességet építenek ki a lehetséges és várható dezinformációs narratívákkal és manipulációs technikákkal szemben. Ezeknek az intézkedéseknek figyelembe kell venniük azt a sajátos helyi környezetet, ahol azokat végrehajtják, és azokat a felhasználók megbízható tájékoztatását biztosító egyéb intézkedésekkel kell kiegészíteni. A beoltási intézkedések különböző formákat ölthetnek, ideértve például az olyan játékosított beavatkozásokat, mint a dezinformáció előállításával kapcsolatos online játékokban való részvétel, amely a befolyásolásra használt taktikák kritikus átgondolására ösztönöz ⁽²⁵⁾, a videókat vagy más típusú tartalmakat ⁽²⁶⁾, és lehetőség szerint az alkalmazáson belül kell végrehajtani őket a könnyebb hozzáférés elősegítése érdekében.
 - iii. A médiatudatossági kampányok tervezésekor ajánlott, hogy az online óriásplatformokat vagy a nagyon népszerű online keresőprogramokat üzemeltető szolgáltatók vegyék figyelembe azokat a konkrét narratívákat, valamint taktikákat, technikákat és eljárásokat, amelyek hozzájárulnak a választások előtt, alatt és után valószínűsíthetően felmerülő rendszerszintű kockázatokhoz, összhangban azzal a megközelítéssel, hogy a kockázatsökkentő intézkedéseket **a releváns nemzeti körülményekhez és a célközönséghez** igazítják.
- c) **Intézkedések annak érdekében, hogy a felhasználók több háttérinformációt kapjanak** az általuk felkeresett tartalomról és fiókokról. Példaként említhetők a következők:
- i. Független tényellenőrök és független médiaszervezetek tényellenőrző csoportjai által biztosított **tényellenőrző címkék** az azonosított dezinformációs, valamint külföldi információmanipulációval és beavatkozással kapcsolatos tartalmakra vonatkozóan. A tényellenőrzésnek az egész EU-ra és annak minden nyelvére ki kell terjednie, többek között a helyi tényellenőrökkel a választási időszakokban folytatott együttműködés megerősítése, a választásokkal kapcsolatos tényellenőrző tartalmak integrálása és bemutatása, valamint olyan mechanizmusok alkalmazása révén, amelyek segítenek növelni ezek közönségre gyakorolt hatását. A tényellenőrző címkéknek hozzáférhetőnek kell lenniük, és azokat könnyen érthető nyelven kell megfogalmazni.
 - ii. **Emlékeztetők és ösztönzők**, amelyek arra ösztönzik a felhasználókat, hogy a megosztás előtt olvassák el a tartalmat, és értékeljék annak pontosságát és forrását.
 - iii. A **hivatalos fiókoknak**, valamint a választási folyamatra vonatkozó hiteles információkat nyújtó felhasználói fiókoknak, például a választási hatóságok fiókjainak az egyértelmű, látható és nem megtévesztő **megjelölése**, beleértve az ellenőrzés alapjául szolgáló adatokat is. A „hivatalos” megjelöléshez vezető kritériumokat könnyen hozzáférhetővé kell tenni, és könnyen érthető nyelven kell megfogalmazni, hogy az ilyen jelölések ne adjanak hitelt a magukat hivatalos fiókoknak – például a választási hatóságok felhasználói fiókjainak – kiadó felhasználói fiókoknak.
 - iv. A tagállamok, harmadik országok, valamint a harmadik országok által ellenőrzött vagy finanszírozott szervezetek által ellenőrzött **felhasználói fiókok** egyértelmű, látható és nem megtévesztő **megjelölése**.
 - v. Olyan **eszközök és információk**, amelyek segítik a felhasználókat az **információforrások megbízhatóságának értékelésében**, például a forrás integritására összpontosító, átlátható módszertanon alapuló és független harmadik felek által kifejlesztett megbízhatósági jegyek.
 - vi. A digitális tartalom **eredetének**, szerkesztési előzményeinek, hitelességének vagy pontosságának **értékelésére szolgáló egyéb eszközök**. Ezek segítik a felhasználókat abban, hogy ellenőrizzék a választásokkal kapcsolatos tartalom hitelességét, illetve hogy meghatározzák eredetét vagy forrását.
 - vii. Hatékony belső intézkedések meghatározása a fenti eljárások és eszközök bármelyikével való visszaélés, különösen a címkézett felhasználói fiókok és tartalmak ellenőrzési eljárásával való **visszaélés elleni küzdelem** érdekében.

⁽²⁵⁾ Traberg, C. S., Roozenbeek, J., & van der Linden, S. (2022). Psychological Inoculation against Misinformation: Current Evidence and Future Directions (Pszichológiai beoltás a félretájékoztatás ellen: A jelenlegi bizonyítékok és a jövőbeli irányok). The Annals of the American Academy of Political and Social Science, 700(1), 136-151. <https://doi.org/10.1177/00027162221087936>

⁽²⁶⁾ Jon Roozenbeek et al., Psychological inoculation improves resilience against misinformation on social media (A pszichológiai beoltás javítja a közösségi médiában megjelenő félretájékoztatással szembeni ellenálló képességet). Sci. Adv.8,eabo6254(2022).DOI:10.1126/sciadv.abo6254

- d) Az **ajánlórendszerek** jelentős szerepet játszhatnak az információs környezet és a közvélemény alakításában, amint azt az (EU) 2022/2065 rendelet (70), (84), (88) és (94) preambulumbekzdése, valamint 34. cikkének (2) bekezdése is elismeri. Az ilyen rendszerek választási folyamatokkal kapcsolatos esetleges kockázatának csökkentése érdekében az online óriásplatformot vagy nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak mérlegelniük kell a következőket:
- i. annak biztosítása, hogy az ajánlórendszereket úgy tervezzék meg és igazítsák ki, hogy a felhasználók érdemi döntéseket és ellenőrzést kapjanak a hírcsatornáik felett, kellően figyelembe véve a média sokszínűségét és pluralizmusát;
 - ii. a választásokkal összefüggésben a dezinformáció előtérbe kerülésének csökkentésére irányuló, világos és átlátható módszereken alapuló intézkedések kidolgozása, pl. olyan megtévesztő tartalmak tekintetében, amelyekről a tényellenőrzés megállapította, hogy hamisak, vagy amelyek olyan felhasználói fiókokból származnak, amelyekről már többször kiderült, hogy dezinformációt terjesztenek;
 - iii. intézkedések kidolgozása a mesterséges intelligencia által a választásokkal összefüggésben generált megtévesztő, hamis vagy félrevezető tartalmaknak az ajánlórendszereiken keresztül történő felerősítésének korlátozására;
 - iv. az ajánlórendszerek teljesítményének és hatásának rendszeres értékelése, valamint a választási folyamatokkal kapcsolatban felmerülő kockázatok vagy problémák kezelése, többek között a politikák, gyakorlatok és algoritmusok aktualizálása és finomítása révén;
 - v. az ajánlórendszerek kialakításának és működésének átláthatóságát biztosító intézkedések kidolgozása, különösen a médiapluralizmust és a tartalom sokszínűségét előmozdító rendszerek kialakítása során felhasznált adatok és információk tekintetében, a harmadik fél általi ellenőrzés és kutatás megkönnyítése érdekében;
 - vi. együttműködés külső felekkel e rendszerek kontradiktórus tesztelése és vöröscsapat-gyakorlatok (érdeklőköztetési elemzőcsoport-gyakorlatok) lefolytatása érdekében, hogy azonosítsák az olyan potenciális kockázatokat, mint a torzításokból, a manipulációra való fogékonyságból vagy a félretájékoztatás, a dezinformáció, a külföldi információmanipuláció és beavatkozás vagy más káros tartalom felerősítéséből eredő kockázatok.
- e) **Politikai reklám.** Az online óriásplatformot vagy nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára azt tanácsoljuk, hogy készüljenek fel a politikai reklámtevékenységek átláthatóságáról és célzott folytatásáról szóló (EU) 2024/900 rendelet (a továbbiakban: a politikai reklámtevékenységről szóló rendelet) hatálybalépésére, és fordítsanak különös figyelmet a megkülönböztetésmentességre vonatkozó rendelkezésre (5. cikk (1) bekezdés), amely 20 nappal a rendelet 2024. március 20-i kihirdetését követően lép hatályba ⁽²⁷⁾. Valamennyi onlineplatform-szolgáltató felelős e rendelkezés betartásáért. E rendelet meghatározása szerint a politikai reklámtevékenység a politikai szereplők által, javára vagy nevében üzenetek elkészítése, elhelyezése, népszerűsítése, közzététele, eljuttatása vagy terjesztése, kivéve, ha azok tisztán magánjellegűek vagy tisztán kereskedelmi jellegűek; vagy amelyek befolyásolhatják és amelyeknek az a rendeltetése, hogy befolyásolják egy választás vagy népszavazás kimenetelét, vagy egy jogalkotási vagy szabályozási folyamatot uniós, nemzeti, regionális vagy helyi szinten. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat arra ösztönzik, hogy ennek az iránymutatásnak az alkalmazásakor vegyék figyelembe a rendeletben szereplő fogalommeghatározásokat. Ha az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltató lehetőséget kínál arra, hogy politikai reklámtevékenységet folytassanak szolgáltatása keretében, a Bizottság azt ajánlja, hogy az (EU) 2022/2065 rendelet 26. cikkében meghatározott kötelezettségeknek való megfeleléskor és a politikai reklámtevékenységek átláthatóságáról és célzott folytatásáról szóló, küszöbön álló rendelettel összhangban ezeket **világos, szembetűnő és egyértelmű módon és valós időben jelöljék** annak érdekében, hogy a felhasználók megérthessék, hogy a megjelenített tartalom politikai reklámot tartalmaz. Emellett az alkalmazott címkéknek akkor is láthatónak kell maradniuk, ha azokat a felhasználók ugyanazon a platformon megosztják. A Bizottság azt is ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók politikáikat az (EU) 2022/2065 rendelet 26. és 39. cikkéből eredő jogi kötelezettségeket kiegészítő, a politikai reklámtevékenységről szóló rendelettel még annak hatálybalépése előtt hangolják össze, különösen a következő területeken:

⁽²⁷⁾ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=OJ:L_202400900&pk_campaign=todays_OJ&pk_source=EURLEX&pk_medium=X&pk_keyword=transparency_of_political_advertising&pk_content=regulation&pk_cid=EURLEX_todaysOJ. A 3. cikk és az 5. cikk (1) bekezdése 2024. április 9-én lép hatályba. A rendelet többi része 2025. október 9-én lép hatályba.

- i. **Információ** biztosítása a felhasználók számára azokról a politikai reklámokról, amelyeket látnak, például a **reklámozó** és adott esetben a reklámozó felett végső irányítást gyakorló jogalany **kilétéről**; a politikai hirdetés tervezett közzétételének, eljuttatásának vagy terjesztésének időtartamáról; a politikaireklám-szolgáltatók által kapott **összesített összegekről vagy egyéb juttatások összesített értékéről**; valamint a szolgáltatás hirdetéssel megcélzott igénybe vevőjének meghatározására szolgáló paraméterekkel kapcsolatos érdemi információk.
 - ii. A **politikai hirdetések** nyilvánosan hozzáférhető, kereshető **adattárának** fenntartása, amelyet a valós időhöz a lehető legközelebbi módon kell frissíteni. Ez magában foglalja legalább a szolgáltatás elért igénybe vevőinek teljes számát, valamint adott esetben az (EU) 2022/2065 rendelet 39. cikkében előírt, a hirdetés által konkrétan megcélzott igénybe vevők egy vagy több csoportjának összesített számát a tagállamok szerinti bontásban, és magában foglalhatja például a szolgáltatók által kapott összesített összegeket vagy egyéb juttatások összesített értékét, a megjelenítések számát és a hirdetés megjelenítésének földrajzi területeit.
 - iii. Amennyiben nem teszik lehetővé a politikai hirdetést szolgáltatásaikon, hatékony **ellenőrzési rendszerekkel** kell rendelkezniük, és meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket a határozat megfelelő végrehajtásának biztosítása érdekében.
 - iv. Annak biztosítása, hogy megfelelő szakpolitikák és rendszerek álljanak rendelkezésre **annak megakadályozására, hogy a hirdetési rendszerekkel visszaéljenek** a választási folyamatokkal kapcsolatos félrevezető információk, dezinformáció terjesztése és a külföldi információmanipuláció és beavatkozás céljából, beleértve a generatív mesterséges intelligencia által előállított megtévesztő tartalmakat is.
- f) A **véleményvezérek** jelentős hatást gyakorolhatnak a szolgáltatás igénybe vevői által hozott választási döntésekre, mivel egyre inkább részt vesznek az online politikai viták elősegítésében. E tekintetben és az átláthatóság növelése érdekében az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak:
- i. Olyan funkciót kell biztosítaniuk, amely lehetővé teszi a véleményvezérek számára, hogy nyilatkozzanak arról, hogy az általuk szolgáltatott tartalom politikai reklám-e vagy tartalmaz-e politikai reklámot, beleértve a reklámozó és adott esetben a reklámozó felett végső irányítást gyakorló jogalany kilétét; a politikai hirdetés tervezett közzétételének, eljuttatásának vagy terjesztésének időtartamát; a politikaireklám-szolgáltatók által kapott összesített összegeket vagy egyéb juttatások összesített értékét; a megjelenítési időszakot, valamint a szolgáltatás hirdetéssel megcélzott igénybe vevőjének meghatározására szolgáló paraméterekkel kapcsolatos érdemi információkat.
 - ii. Biztosítaniuk kell, hogy a szolgáltatás más igénybe vevői világos, szembetűnő és egyértelmű módon és valós időben – többek között jól látható címkézés révén – megállapíthassák, hogy a rendelkezésre bocsátott tartalom a véleményvezér nyilatkozatában leírtak szerint politikai reklámnak minősül vagy politikai reklámot tartalmaz.
- g) A **dezinformációs tartalmak demonetizálása**. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók rendelkezzenek célzott politikákkal és rendszerekkel annak biztosítására, hogy a hirdetések elhelyezése ne nyújtson pénzügyi ösztönzőket a választási folyamatokkal kapcsolatos dezinformáció és a külföldi információmanipuláció és beavatkozás, valamint a gyűlöletkeltő, (erőszakos) szélsőséges vagy radikalizáló tartalmak terjesztésére, amelyek befolyásolhatják az egyének választási döntéseit.
- h) A **szolgáltatások integritása**. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak megfelelő eljárásokat kell bevezetniük a szolgáltatás manipulálásának időben történő és hatékony észlelése és megszakítása érdekében, amennyiben ezt releváns rendszerszintű kockázatként azonosították, figyelembe véve a rendelkezésre álló legjobb bizonyítékokat. Például szerződési feltételeikben szerepelhetnek a nem autentikus felhasználói fiókok vagy botnetek (amelyek magukban foglalhatnak automatizált, részben automatizált vagy nem automatizált fiókokat) létrehozására vagy valamely szolgáltatás megtévesztő használatára vonatkozó különös szabályokat.
- i. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók dolgozzák ki és érvényesítsék szabályaikat, megakadályozva a jelöltek hamis megsemmisítésével történő megtévesztést, a megtévesztő, manipulált médiumok alkalmazását, a hamis szerepvállalásokat, a nem átlátható fizetett üzenetek vagy a véleményvezérek általi nem transzparens promóciók használatát, valamint a nem hiteles tartalomkészítés vagy magatartás összehangolását.
 - ii. A Bizottság együttműködést javasol az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók érintett csoportjai között a gyakori fenyegetések azonosítása és a platformokon átívelő dezinformációs kampányok, a külföldi információmanipuláció és beavatkozás, illetve a gyűlöletkeltő, (erőszakos) szélsőséges vagy radikalizáló tevékenységek elleni küzdelem érdekében, amelyek befolyásolhatják az egyének választási döntéseikben, valamint a rosszindulatú szereplők migrációját (lásd a nemzeti hatóságokkal, független szakértőkkel és civil társadalmi szervezetekkel való együttműködésről szóló 3.4. szakaszt).

28. Tekintettel a választási folyamatokat fenyegető rendszerszintű kockázatok megértésének folyamatosan változó jellegére, a kockázatsökkentő intézkedéseket a tervezett és potenciálisan nem szándékolt hatások szigorú és kritikus elemzéséhez, teszteléséhez és felülvizsgálatához kell kötni. Ezért a hatékony kockázatsökkentő intézkedéseknek a rendelkezésre álló legjobb információkon és tudományos ismereteken kell alapulniuk. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók proaktívan tervezzék meg, értékeljék és optimalizálják a koncepcionálisan érvényes teljesítménymutatókat a kockázatsökkentő intézkedések hatékonysága érdekében, például a funkció- és tervezési döntések A/B tesztelése révén. Ezeket a teljesítménymutatókat a szolgáltatók kockázatkezelési keretének részeként kell elemezni, és úgy kell meghatározni, hogy mérni lehessen a vonatkozó kockázatsökkentő intézkedések sikerét egy adott választás során. Ezeknek a mérőszámoknak SMART-nak (konkrét, mérhető, teljesíthető, releváns és határidőhöz kötött) kell lenniük, és minőségi és mennyiségi mutatókat egyaránt magukban kell foglalniuk.

3.2.2. Harmadik fél általi vizsgálat, kutatás és adatokhoz való hozzáférés

29. A kockázatsökkentő intézkedések **harmadik fél általi vizsgálata és kutatása** fontos segítséget jelent az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak azt biztosítandó, hogy az általuk bevezetett intézkedések hatékonyak legyenek, és tiszteletben tartsák az alapvető jogokat, valamint a demokratikus elveket. Az adatokhoz való stabil és megbízható hozzáférés különösen a választási időszakokban rendkívül fontos a harmadik felek általi vizsgálat szempontjából, az átláthatóság és a jobb betekintés biztosítása, valamint a választásokkal kapcsolatos kockázatsökkentő intézkedések továbbfejlesztéséhez való hozzájárulás érdekében. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók az (EU) 2022/2065 rendelet 40. cikke szerinti jogi kötelezettségeik mellett biztosítsanak szabad hozzáférést az adatokhoz az érintett harmadik felek számára is a választási folyamatokkal kapcsolatos kockázatok tanulmányozása céljából, beleértve szükség esetén azokat az adatokat is, amelyek nem állnak rendelkezésre az online óriásplatformok és a nagyon népszerű online keresőprogramok felhasználói felületén. Általánosságban ad hoc együttműködési tevékenységek ajánlottak a választási folyamatokkal kapcsolatos kockázatsökkentő intézkedéseik megtervezése és szükség esetén gyors kiigazítása érdekében. A dokumentált bevált gyakorlat(ok) alapján különböző intézkedéseket lehet mérlegelni a harmadik felekkel való ilyen jellegű tevékenységekre vonatkozóan.
30. Az (EU) 2022/2065 rendelet 40. cikke (12) bekezdésének való megfelelés érdekében bevezetett eszközök és egyéb hozzáférési politikák mellett ezek az intézkedések magukban foglalhatnak további és testre szabott eszközöket vagy funkciókat, többek között az MI-modellek tanulmányozásához és vizsgálatához szükséges eszközöket, vizuális irányítópultokat, a meglévő eszközökhöz további adatpontokat vagy konkrét adatkészletek biztosítását. Az ilyen eszközökhöz vagy funkciókhoz való hozzáférés az (EU) 2022/2065 rendelet 40. cikke szerinti jogosult kutatók mellett harmadik felek szélesebb körére is kiterjeszthető.
31. A politikai reklámok területén a Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető érintett szolgáltatók biztosítsák, hogy a politikaireklám-adattársaikkal kapcsolatos kutatást lehetővé tevő eszközök és alkalmazásprogramozási interfészek (API-k) ⁽²⁸⁾ megfeleljenek a célnak, és – az uniós jog követelményeivel összhangban, beleértve a személyes adatok védelmét is – lehetővé tegyék a dezinformációval, a külföldi információmanipulációval és beavatkozással kapcsolatos kampányokkal, valamint a gyűlöletkeltő, (erőszakos) szélsőséges vagy radikalizáló tartalmakkal kapcsolatos érdemi kutatást, amelyeket azért tesztek, hogy a választások során – beleértve az európai parlamenti választásokat is – befolyásolják az egyének választási döntéseit. Ennek magában kell foglalnia egy sor olyan minimális funkciót és keresési kritériumot, amelyek lehetővé teszik a felhasználók és a kutatók számára, hogy a valós időhöz a lehető legközelebbi személyre szabott kereséseket végezzenek (pl. keresés hirdető vagy jelölt, választás, földrajzi terület vagy ország, nyelv szerint).
32. Az (EU) 2022/2065 rendelet 42. cikkének (4) bekezdésében említett jelentéseken túlmenően a Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók a lehető **legátláthatóbbak** legyenek a nyilvánosság számára a választási folyamatokkal kapcsolatos kockázatsökkentő intézkedések tervezését, működését és végrehajtását illetően, lehetővé téve a nyilvánosság általi ellenőrzést, ami viszont hatással lehet a hatékony kockázatsökkentő intézkedések kialakítására. A választási időszakokban különösen fontos, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók bizonyítsák, hogy a tartalommoderálási döntések nem érintik a jelöltekkel való egyenlő bánásmódot, és nem részesítenek előnyben vagy mozdítanak elő aránytalan mértékben bizonyos (polarizált) nézeteket képviselő hangokat.

⁽²⁸⁾ Lásd a 3.2.1. szakasz e) pontjában az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókra vonatkozó ajánlást, hogy politikáikat a politikai reklámtevékenységről szóló rendelettel még annak hatálybalépése előtt hangolják össze.

3.2.3. Alapvető jogok

33. Az (EU) 2022/2065 rendelet 35. cikkével összhangban hozott kockázatsökkentő intézkedéseket az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt **alapvető jogok**, különösen a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog, többek között a tömegtájékoztatás szabadsága és sokszínűsége védelmének kellő figyelembevételével kell meghozni. Az említett rendelet (47) preambulumbekkezdésével összhangban az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak kellő figyelmet kell fordítaniuk a vonatkozó nemzeti emberi jogi normákra, például az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvekre (UNGP). A kockázatsökkentő intézkedések megtervezése és végrehajtása során releváns független jelentéseket ⁽²⁹⁾ is figyelembe lehet venni.
34. A választások integritását fenyegető rendszerszintű kockázatok csökkentése során a Bizottság azt ajánlja, hogy fordítsanak kellő figyelmet a jogellenes tartalmak – például az erőszakra és gyűlöletre való nyilvános uszítás – kezelésére irányuló intézkedések hatására is, amennyiben az ilyen jogellenes tartalmak gátolhatják vagy elhallgathatják a demokratikus vitában, különösen a kiszolgáltatott csoportokat vagy kisebbségeket képviselő hangokat. Például a rasszizmus formái, a nemi alapú dezinformáció és a nemi alapú online erőszak – többek között az LMBTIQ+ közösséget célzó erőszakos szélsőséges vagy terrorista ideológia vagy külföldi információmanipuláció és beavatkozás ⁽³⁰⁾ összefüggésében – alááshatják a nyílt, demokratikus párbeszédet és vitát, és tovább növelhetik a társadalmi megosztottságot és a polarizációt. E tekintetben a jogellenes online gyűlöletbeszéd felszámolására vonatkozó magatartási kódex inspirációként használható a megfelelő intézkedések mérlegelésekor.
35. Az érintett szereplőknek a kockázatértékelésbe való, az (EU) 2022/2065 rendelet (90) preambulumbekkezdésében említett bevonása mellett a Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók tegyék elérhetővé a kockázatértékelés részeként elvégzett alapjogi hatásvizsgálatokat a civil társadalmi szervezetek, különösen az e folyamat során megkérdezett civil társadalmi szervezetek számára, amint azok lezárultak, azaz lehetőleg korábban, mint amit az említett rendelet 42. cikkének (4) bekezdése előír. Ez teret biztosíthatna a lehetséges bevált gyakorlatokról és a lehetséges fejlesztésekről folytatott konstruktív, nyílt párbeszédhez.

3.3. A generatív mesterséges intelligenciához kapcsolódó kockázatsökkentő intézkedések

36. A generatív mesterséges intelligencia terén a közelmúltban bekövetkezett technológiai fejlődés lehetővé tette olyan mesterségesintelligencia-rendszerek létrehozását és széles körű használatát, amelyek képesek szövegeket, képeket, videókat vagy más szintetikus tartalmakat előállítani. Bár ezek a fejlemények számos új lehetőséget teremthetnek, a választásokkal összefüggésben sajátos rendszerszintű kockázatokhoz vezethetnek. Különösen a generatív mesterséges intelligenciával lehet visszaélni a szavazók megtévesztése vagy a választási folyamatok manipulálása céljából, a politikai szereplőkre vonatkozó nem hiteles, elfogult, félrevezető szintetikus tartalom (többek között szöveg, hangfelvételek, állóképek és videók) létrehozása és terjesztése, események, választási közvélemény-kutatások, összefüggések vagy narratívák hamis ábrázolása révén. A generatív MI-rendszerek helytelen, inkohérens vagy kitalált információkat, úgynevezett „hallucinációkat” is előállíthatnak, amelyek elferdítve mutathatják be a valóságot, és amelyek félrevezethetik a szavazókat.
37. Az (EU) 2022/2065 rendelet 35. cikkének (1) bekezdése értelmében az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak értékelniük kell a – például a fent említett – rendszerszintű kockázatokkal a választásokkal összefüggésben, és észszerű, arányos és hatékony, a generatív MI-tartalmak létrehozásával és terjesztésével kapcsolatos kockázatokra szabott kockázatsökkentő intézkedéseket kell bevezetniük, a szolgáltatásuk jellegétől függően. A releváns kockázatsökkentő intézkedések alapjául szolgáló bevált gyakorlatok már most levezethetők a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályból és a mesterséges intelligenciáról szóló paktumból. Ebben az összefüggésben különösen fontosak a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályban az általános célú MI-modellek – többek között a generatív mesterséges intelligencia – szolgáltatói számára előírt kötelezettségek, a „deepfake-ek” címkézésére vonatkozó követelmények, valamint a generatív

⁽²⁹⁾ Példaként említhető az Access Now és az Európai Nonprofit Jogi Központ (European Center for Not-Profit Law) „Towards meaningful fundamental rights impact assessments under the DSA”, (Úton az érdemi alapjogi hatásvizsgálatok felé a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály keretében) című szakpolitikai dokumentuma, a Dán Emberi Jogi Intézet Guidance on Human Rights Impact Assessment of Digital Activities (Útmutató a digitális tevékenységek emberi jogi hatásvizsgálatához) című dokumentuma, valamint Julian Jaurisch, Josefine Bahro, Asha Allen, Claire Pershan és Katarzyna Szymielewicz DSA risk mitigation: Current Practices, ideas and open questions (A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály kockázatsökkentése: Jelenlegi gyakorlatok, ötletek és nyitott kérdések) című dokumentuma.

⁽³⁰⁾ FIMI targeting LGBTIQ+ people: Well-informed analysis to protect human rights and diversity | EEAS (europa.eu) (LMBTIQ+ személyeket célzó külföldi információmanipuláció és beavatkozás: Megalapozott elemzés az emberi jogok és a sokszínűség védelme érdekében | EEAS [europa.eu]).

MI-rendszerek szolgáltatói számára a legkorszerűbb műszaki megoldások használatára vonatkozó követelmények annak biztosítása érdekében, hogy a generatív mesterséges intelligenciával létrehozott tartalmat géppel olvasható formátumban jelöljék meg és ekként legyen észlelhető, felismerhetővé téve azt az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók a mesterséges intelligenciáról szóló paktummal összhangban még annak alkalmazása előtt hangolják össze politikáikat a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabállyal.

38. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak a generatív mesterséges intelligenciához kapcsolódó kockázatsökkentő intézkedéseket kell alkalmazniuk, amennyiben azok műszakilag megvalósíthatók, különös tekintettel az ilyen intézkedéseknek a Charta által védett alapvető jogokra gyakorolt hatásaira. A Bizottság továbbá ágazatközi együttműködést javasol a generatív mesterséges intelligenciára vonatkozó hatékony kockázatsökkentő intézkedések továbbfejlesztése érdekében az általános célú mesterségesintelligencia-modellekre vonatkozó gyakorlati kódexekkel és a mesterséges intelligenciával előállított tartalmak átláthatóságával összefüggésben, amelyeket a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály alapján kell kidolgozni.
39. A választási folyamatok tekintetében azonosított konkrét tényleges vagy előrelátható kockázatok alapján a Bizottság azt ajánlja, hogy azok az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók, amelyek szolgáltatásait megtevesztő, elfogult, hamis vagy félrevezető generatív mesterségesintelligencia-tartalmak létrehozására lehet felhasználni, vezessék be a következő kockázatsökkentő intézkedéseket, amennyiben ez technikailag megvalósítható a technika jelenlegi állása szerint:
 - a) Biztosítsák, hogy a generatív mesterségesintelligencia-tartalom és a szintetikus és manipulált médiumok egyéb típusai felderíthetők, főként kellően megbízható, interoperábilis, hatékony és robosztus technikák és módszerek – például **vízjelek**, metaadat-azonosítások, a tartalom eredetének és hitelességének bizonyítására szolgáló kriptográfiai módszerek, naplózási módszerek, ujjnyomatok vagy adott esetben egyéb technikák – alkalmazásával, figyelembe véve a meglévő szabványokat. Ez különösen fontos a jelölteket, politikusokat vagy politikai pártokat érintő generatív mesterségesintelligencia-tartalmak esetében. Vízejel és metaadatok olyan tartalmakra is alkalmazhatók, amelyek eredetileg hiteles felvételeken (például videókon, képeken vagy hanganyagokon) alapulnak, amelyeket később generatív mesterséges intelligencia alkalmazásával megváltoztattak.
 - b) Tegyenek erőfeszítéseket annak biztosítására, hogy az MI-rendszerek által generált **információk** a választásokkal összefüggésben **a lehető legnagyobb mértékben megbízható forrásokon**, például az érintett választási hatóságoktól származó hivatalos információkon alapuljanak, és hogy a rendszer által külső forrásokból vett idézetek vagy külső forrásokra tett hivatkozások pontosak legyenek, és ne elferdítve mutassák be az idézett tartalmat, ezáltal korlátozva a „hallucinációk” hatásait.
 - c) Figyelmeztessék a felhasználókat a generatív MI-rendszerek által létrehozott tartalom esetleges hibáira, és javasolják, hogy az ilyen információk valóságának ellenőrzése érdekében **nézzenek utána azoknak megbízható forrásokban**, valamint vezessenek be biztosítékokat az olyan hamis tartalmak létrehozásának megakadályozására, amelyek jelentősen befolyásolhatják a felhasználói magatartást.
 - d) A generatív MI-rendszerek nyilvánosságra hozatala előtt végezzenek és dokumentáljanak a választási folyamatokra különös hangsúlyt helyező piros csapatos (**red teaming**) gyakorlatokat és teszteléseket, és ennek során a nem kívánt következmények jobb ellenőrzése érdekében alkalmazzanak lépcsőzetes kiadású megközelítést.
 - e) Határozzanak meg megfelelő teljesítménymutatókat, többek között a választási tartalomra vonatkozó kérdésekre adott válaszok biztonsága és tényszerű pontossága érdekében, és folyamatosan **kövessék nyomon a generatív MI-rendszerek teljesítményét**, és szükség esetén tegyék meg a megfelelő intézkedéseket.
 - f) Építsenek be a generatív MI-rendszerekbe a **biztonságosságukat** növelő biztosítékokat, például prompt osztályozókat, tartalommoderálást és más szűrőket annak érdekében, hogy észleljék és megelőzzék az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók választási folyamatokkal kapcsolatos szolgáltatási feltételeibe ütköző promptokat. hozzanak egyéb megfelelő intézkedéseket annak megelőzésére, hogy a generatív MI-rendszerrel jogellenes, manipulatív és dezinformációs célokból visszaéljenek a választási folyamatokkal összefüggésben.
 - g) A szövegtartalom esetében, amennyiben lehetséges, fel kell tüntetni a bemeneti adatként **felhasznált információk konkrét forrásait**, vagy olyan egyéb eszközöket kell biztosítani, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára az információk megbízhatóságának ellenőrzését és további kontextusba helyezését.
40. A választási folyamatok tekintetében azonosított konkrét tényleges vagy előrelátható kockázatok alapján a Bizottság azt ajánlja, hogy azok az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók, amelyek szolgáltatásait megtevesztő, hamis vagy félrevezető generatív mesterségesintelligencia-tartalmak terjesztésére lehet felhasználni, vegyék fontolóra a következő kockázatsökkentő intézkedések bevezetését, amennyiben ez technikailag megvalósítható a technika jelenlegi állása szerint:

- a) Igazítsák ki **szerződési feltételeiket** és biztosítsák azok érvényesítését annak érdekében, hogy jelentősen csökkentsék a választási folyamattal kapcsolatos dezinformációt vagy félretájékoztatást, például választási szabálytalanságokat tartalmazó generatív MI-tartalmak hatókörét és hatását.
- i. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók biztosítsanak egyértelmű nyilvános információkat arról, hogy milyen belső folyamatok és kockázatcsökkentő intézkedések – például címkézés, jelölés, hátrasorolás vagy eltávolítás – vannak érvényben e politikák érvényesítése érdekében.
 - ii. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók működjenek együtt és osszák meg az ilyen megtevesztő tartalmakra vonatkozó információkat a tényellenőrzőkkel annak biztosítása érdekében, hogy a más platformokon való terjedés kockázata a lehető legkisebb legyen.
- b) **Címkézzék fel** jól láthatóan, vagy jól látható jelölések révén tegyék más módon megkülönböztethetővé a szintetikus vagy manipulált képeket, hanganyagokat vagy videókat, amelyek érezhetően hasonlítanak meglévő személyekre, tárgyakra, helyekre, entitásokra, eseményekre, vagy olyan eseményeket ábrázolnak, amelyek nem történtek meg vagy hamisan kerülnek bemutatásra, és hamisan látszanak egy személy számára hitelesnek vagy valóságghúnek (pl. **deepfake-ek**).
- i. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók szabványos és könnyen használható interfészeket és eszközöket bocsássanak a felhasználók rendelkezésére ahhoz, hogy címkéket adjanak hozzá a mesterséges intelligencia által generált tartalmakhoz.
 - ii. A generatív mesterségesintelligencia-tartalmak címkézése kapcsán a Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók a felhasználók által könnyen felismerhető, hatékony címkéket alkalmazzanak, figyelembe véve az olyan szempontokat, mint a grafika, az elhelyezkedés és az időzítés, a címkék hatékonyságára vonatkozó tudományos kutatásokra támaszkodva ⁽¹⁾. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak a közzététel előtt tesztelniük kell az ilyen címkék hatékonyságát, és visszajelzések és tapasztalatok alapján ki kell igazítaniuk és javítaniuk kell azokat.
 - iii. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók gondoskodjanak arról, hogy a címkével ellátott generatív mesterségesintelligencia-tartalom megőrizze címkéjét, amikor azt más felhasználók is megosztják a platformon.
- c) A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók igazítsák ki hirdetési rendszereiket, például azáltal, hogy a hirdetőknak lehetőséget biztosítanak a **generatív mesterséges intelligenciával létrehozott tartalmak** egyértelmű címkézésére a **hirdetésekből** vagy a fizetett bejegyzésekben, és a reklámpolitikájukban írják elő ennek a címkének a használatát, ha a reklám a generatív mesterséges intelligencia által előállított tartalmat foglal magában.
- d) E politikák érvényesítése érdekében az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak úgy kell kiigazítaniuk **tartalommoderálási folyamataikat és algoritmikus rendszereiket**, hogy vízjelek, metaadat-azonosítások, kriptográfiai módszerek, a tartalom eredetének és hitelességének bizonyítására szolgáló kriptográfiai módszerek, naplózási módszerek, ujjnyomatok vagy egyéb technikák révén észleljék a mesterséges intelligencia által létrehozott vagy manipulált tartalmakat.
- i. Ebben az összefüggésben az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak együtt kell működniük a generatív MI-rendszerek szolgáltatóival, és a legkorszerűbb intézkedéseket kell alkalmazniuk annak biztosítása érdekében, hogy az ilyen vízjeleket, metaadat-azonosításokat, a tartalom eredetének és hitelességének bizonyítására szolgáló kriptográfiai módszereket, naplózási módszereket, ujjlenyomatokat vagy egyéb technikákat megbízható és hatékony módon észleljék; ajánlott továbbá, hogy támogassák az új technológiai innovációkat az ilyen eszközök hatékonyságának és interoperabilitásának javítása érdekében.
- e) A 2. szakaszban említett **médiatudatossági intézkedéseknek** a generatív MI-rendszerekre is összpontosítaniuk kell, például a technológia működésének és az azzal való visszaélés lehetőségeinek ismertetése érdekében.
41. Az (EU) 2022/2065 rendelet 35. cikkének (1) bekezdése értelmében, amikor az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók a generatív mesterségesintelligencia-tartalom olyan jogszerű, de káros formáival foglalkoznak, amelyek befolyásolhatják a szavazók magatartását, különös figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy szabályaik és intézkedéseik milyen hatást gyakorolhatnak az alapvető jogokra, különösen a véleménynyilvánítás szabadságára, beleértve a politikai véleménynyilvánítást, a paródiát és a szatírákat. Ilyen alapjogi hatásvizsgálatra különösen akkor van szükség, amikor arra vonatkozó szabályokat dolgoznak ki, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók milyen típusú, mesterséges intelligencia által generált megtevesztő tartalmakat nem engedélyeznek és távolítanak el a szolgáltatásukból.

⁽¹⁾ Lásd például: Tom Dobber, Sanne Kruikemeier, Fabio Votta, Natali Helberger & Ellen P. Goodman (2023) The effect of traffic light veracity labels on perceptions of political advertising source and message credibility on social media (A közlekedési jelzőlámpás hitelességi címkék hatása a politikai hirdetések forrásának és az üzenet hitelességének megítélésére a közösségi médiában), Journal of Information Technology & Politics.

42. Mivel a mesterséges intelligencia által generált tartalom sajátos kockázatokat hordoz, azt fokozott ellenőrzésnek kell alávetni, többek között ad hoc eszközök és technológiák kifejlesztése révén, például a választási folyamatokkal kapcsolatos konkrét kockázatok azonosítását és megértését célzó kutatások elvégzése érdekében. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat arra ösztönzik, hogy fontolják meg a kutatók számára célzott eszközök létrehozását a mesterséges intelligencia által generált tartalmakhoz való hozzáférés, valamint azok konkrét azonosítása és elemzése érdekében.

3.4. A nemzeti hatóságokkal, független szakértőkkel és civil társadalmi szervezetekkel való együttműködés

43. Egy adott választás integritásának védelméhez való hozzájárulás nem valósítható meg az adott nemzeti, jogi, társadalmi és politikai környezet ismerete, valamint az online óriásplatformok vagy a nagyon népszerű online keresőprogramok által előidézett kockázatokat befolyásoló valós idejű fejleményekre adott időben történő reagálás nélkül. A választásokra vonatkozó eljárások és szervezeti struktúrák tagállamonként, sőt választásonként eltérőek. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak tisztában kell lenniük a szóban forgó választásokra alkalmazandó nemzeti választási irányítási struktúrával és a különböző hatóságok szerepével. Azáltal, hogy jobban megismerik a konkrét nemzeti eljárásokat, például a választási kampányidőszakok behatárolását, a választási jelöltek hivatalos jelölésének időzítését és a kampánycsend időszakait, az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók kockázatsökkentő intézkedéseket dolgozhatnak ki az adott tagállam sajátos szempontjainak figyelembevételével.
44. E célból a Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók rendszeresen és szükség esetén sürgősen cseréljenek információkat az illetékes nemzeti és európai hatóságokkal, és rendelkezzenek feléjük kapcsolattartó pontokkal, bevonva a tagállamuk digitális szolgáltatási koordinátorát és adott esetben az illetékes regionális és helyi hatóságokat, valamint adott esetben az Európai Bizottságot az információcsera megkönnyítése érdekében.
45. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók, valamint az illetékes nemzeti hatóságok közötti ilyen interakciók céljának olyan információk megosztására kell korlátozódnia, amelyek alapul szolgálhatnak a választási folyamatokkal kapcsolatos kockázatértékelésekhez és kockázatsökkentő intézkedésekhez, vagy amelyek információkkal szolgálhatnak a nemzeti hatóságoknak a választási folyamatok integritásának védelme érdekében a hatáskörükbe tartozó intézkedéseikhez. Az illetékes nemzeti hatóságok például hivatalos tájékoztatást nyújthatnak az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára a szolgáltatásaikba integrálható szavazási eljárásról, és amennyiben lehetséges és helyénvaló, tájékoztathatják őket a választási folyamatot érintő lehetséges kockázatokról, amelyek alapján az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók kockázatsökkentő intézkedéseket hozhatnak. Cserébe az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók által a szolgáltatásukkal összefüggésben mérsékelt kockázatokra vonatkozó információk relevánsak lehetnek az illetékes nemzeti hatóságoknak a választási folyamatok integritásának védelme terén végzett munkája szempontjából. Amennyiben az ilyen interakciók nem tartoznak az (EU) 2022/2065 rendelet szerinti átláthatósági célú jelentéstételi kötelezettségek hatálya alá, a Bizottság azt ajánlja, hogy a nemzeti hatóságok és az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók átláthatóan számoljanak be ezekről, például olyan nyilvános dokumentumokban, amelyekben a nemzeti hatóságok értékelik a választási folyamatot, vagy az (EU) 2022/2065 rendeletből következő átláthatósági jelentésben.
46. Az egyes tagállamokban az (EU) 2022/2065 rendelet alapján kijelölt digitális szolgáltatási koordinátorok kapcsolattartó pontként szolgálhatnak az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára, amennyiben nem egyértelmű, hogy melyik nemzeti hatóság illetékes a választási folyamatokkal kapcsolatos kockázatsökkentést érintő kérdésekben. Mivel a digitális szolgáltatási koordinátorok egyedüli kapcsolattartó pontként működnek az (EU) 2022/2065 rendelet valamely tagállamban történő alkalmazásával kapcsolatos valamennyi kérdésben, a Bizottság azt ajánlja, hogy a digitális szolgáltatási koordinátorok vegyenek részt az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók, valamint az illetékes nemzeti hatóságok közötti, a választási folyamattal kapcsolatos információcserében. Emellett a Bizottság azt ajánlotta a tagállamoknak, hogy erősítsék meg nemzeti választási hálózataikat ⁽³²⁾, és mozdítsák elő együttműködésüket az érdekelt felekkel ⁽³³⁾. Ezek a nemzeti választási hálózatok szintén releváns kapcsolattartó pontként szolgálhatnak az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára.

⁽³²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0234>

⁽³³⁾ A Bizottság (EU) 2023/2829 ajánlása (2023. december 12.) az Unióban zajló választási folyamatok inkluzivitásáról és rezilienciájáról, valamint az európai parlamenti választások európai jellegének és hatékony lebonyolításának megerősítéséről.

47. A nemzeti hatóságokkal való együttműködés mellett az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára szintén ajánlott, hogy szoros együttműködést alakítsanak ki az érintett nem állami szereplőkkel, mivel ezek a szereplők kulcsszerepet játszanak a választási folyamatok védelmében. A választásokat megelőzően az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók találkozókat szervezhetnek, valamint rendszeres kommunikációs csatornákat hozhatnak létre a választási folyamatokban aktív nem állami szereplőkkel, például tudományos szakemberekkel, független szakértőkkel, civil társadalmi szervezetekkel és különböző közösségek képviselőivel, és felkérhetik őket, hogy osszák meg független szakértelmüket, meglátásaikat és megfigyeléseiket, amelyek segíthetnek azonosítani azokat a kockázatokat, amelyek esetlegesen kockázatsökkentő intézkedéseket igényelhetnek, és hozzájárulhatnak az ilyen kockázatsökkentő intézkedések kidolgozásához.
48. A választási kampány során a nem állami szereplőkkel – többek között a kampányszervezetekkel és a választási megfigyelőkkel – folytatott kommunikáció csatornáinak létrehozása segíteni fogja az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat abban, hogy jobban megértsék a választások összefüggéseit, vészhelyzetekben gyorsan reagáljanak, kockázatsökkentő intézkedéseket dolgozzanak ki és kalibráljanak, és átlássák, hogy a kockázatsökkentő intézkedések hogyan működnek helyi összefüggésben. A gyakorlati kódex választásokkal foglalkozó munkacsoportja – és annak gyorsreagálási rendszere – jó példa egy ilyen meglévő és aktív, több érdekelt felet tömörítő fórumra, amelyben fontos választási tapasztalattal rendelkező nem kormányzati szervezetek és tényellenőrök is részt vesznek. A független tényellenőrökből, tudományos szakemberekből és médiatudatossági szakemberekből álló EDMO választási munkacsoport, valamint az EDMO-központok szintén fontos hozzájárulást nyújthatnak e tekintetben.
49. A több forrásból származó megbízható információk rendelkezésre állása kulcsfontosságú a jól működő demokratikus választási folyamatokhoz. Nemcsak a külső kereskedelmi és politikai beavatkozással szembeni védelmet, hanem az online óriásplatformok és nagyon népszerű online keresőprogramok belső folyamatainak esetleges helytelen alkalmazásával szembeni védelmet is garantálja, amint azt a javasolt európai tömegtájékoztatás szabadságáról szóló rendelet⁽³⁴⁾ 17. cikke is elismeri. Az újságírók és a médiaszolgáltatók létfontosságú szerepet töltenek be az információk gyűjtésében, feldolgozásában és a nyilvánosság tájékoztatásában, ami a választási időkben még kritikusabb szerepet jelent. A független hírmédia-szolgáltatókat és a jól megalapozott belső szerkesztői normákkal és eljárásokkal rendelkező szervezeteket széles körben megbízható információforrásnak tekintik. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak ezért együtt kell működniük a független médiaszervezetekkel, a szabályozó hatóságokkal, a civil társadalommal és az önszerveződő szervezetekkel, a tényellenőrökkel, a tudományos körökkel és más érdekelt felekkel olyan kezdeményezésekben, amelyek célja a megbízható információk azonosításának és a megbízható forrásokból származó, választásokkal kapcsolatos plurális hírtartalmakhoz való felhasználói hozzáférés javítása.
50. Tekintettel az ilyen szervezetek birtokában lévő információk valódiságának megítélésében betöltött fontos szerepre, a Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók működjenek együtt olyan független tényellenőrző szervezetekkel, amelyek megfelelnek a módszertan, az etika és az átláthatóság magas szintű normáinak, például az európai tényellenőrző szabványok hálózatának (EFCSN) tagjaként és annak szabványkódexét⁽³⁵⁾ követve. A Bizottság azt ajánlja, hogy ez az együttműködés átlátható legyen. Például a dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódex néhány aláírója felsorolja azokat a tényellenőrző szervezeteket, amelyekkel megállapodást kötöttek.

3.5. Választási időszak alatt

51. Választási időszak alatt – amikor a választási folyamat kockázatainak csökkentésére irányuló intézkedések és erőforrások lesznek érvényben – a Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók fordítsanak különös figyelmet az olyan események hatását moderáló kockázatsökkentő intézkedésekre, amelyek jelentős hatással lehetnek a választási eredményre vagy a részvételi arányra.
52. Ez magában foglalja, hogy a felhasználók számára hozzáférést kell biztosítani a hivatalos forrásokból származó megbízható, időszzerű és érthető információkhoz a szavazás módjáról, valamint a szavazási eljárásról vagy a 3.3. szakaszban említettekhez hasonló intézkedésekről, amelyek célja, hogy csökkentsék a nagy horderejű problémák – például a választásokon induló politikai szereplőkről készült manipulált képek, hangfelvételek vagy deepfake-ek – által okozott potenciális károkat. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak azt is biztosítaniuk kell, hogy képesek legyenek gyorsan reagálni szolgáltatásaik olyan manipulálására, amelynek célja a választási folyamat aláásása, valamint a szavazók eltántorítására (voter suppression) irányuló dezinformációs és információmanipulációs kísérletekre.

⁽³⁴⁾ Elfogadott szövegek – A tömegtájékoztatás szabadságáról szóló európai rendelet – 2024. március 13., szerda (europa.eu).

⁽³⁵⁾ EFCSN | European Fact-Checking Standards Network Project – European Fact-Checking Standards Network Project.

53. A választási időszak alatt a platformon vagy azon kívül bekövetkező incidensek gyors és nagy hatású következményekkel járhatnak a választások integritására vagy a közbiztonságra nézve. A Bizottság ezért azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók vezessenek be egy **belső incidenskezelési mechanizmust**, amely a felső vezetést is bevonja, valamint térképezzék fel a szervezeten belül az eseményre való reagálásban részt vevő érdekelt feleket is. Ezt az eljárást előzetesen létre kell hozni, egyeztetni és tesztelni kell, többek között a red teaming gyakorlatok révén, hogy gyorsan alkalmazható legyen. Ennek az eljárásnak következetesnek, megismételhetőnek és ellenőrizhetőnek kell lennie, és jól dokumentált döntéseket és eredményeket kell eredményeznie annak érdekében, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók a nagy hatású eseményeket követően felülvizsgálhassák válaszaikat.
54. Tekintettel arra, hogy a kockázatsökkentő intézkedéseket gyorsan kell alkalmazni, a Bizottság azt ajánlja továbbá, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók alakítsanak ki együttműködést, valamint gyors és hatékony információcserét a választások szempontjából releváns ismeretekkel és szakértelemmel rendelkező érintett nem állami szereplőkkel; e szereplők közé tartozhatnak a civil társadalmi szervezetek és a tudományos élet érdekelt felei, kutatók, a független média és mások. Tekintettel a jogellenes és/vagy káros tartalmak, valamint a dezinformáció és a külföldi információmanipulációval és beavatkozással kapcsolatos tevékenységek platformokon átívelő jellegére, e kockázatok hatékony csökkentéséhez elengedhetetlen az online óriásplatformok és a nagyon népszerű online keresőprogramok közötti együttműködés a releváns információk megosztása érdekében, valamint a kisebb platformokkal és szolgáltatásokkal való együttműködésük. Ez segíteni fogja az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat abban, hogy gyorsabban reagáljanak a felmerülő problémákra és eseményekre, jobban megértsék a kontextust, kiigazítsák kockázatsökkentő intézkedéseiket, és segítsék őket a meghozott intézkedések hatékonyságának értékelésében. Ezen együttműködés és információcsere hatékonysága különösen fontos az ilyen események időérzékenysége miatt. Ezért magában kell foglalnia az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók reakcióit, valamint – észszerű időn belül – az érintett nem állami szereplőknek adott érdemi visszajelzéseket, amelyek lehetővé teszik ezen együttműködés és információcsere hatékonyságának és hatásának értékelését.
55. A dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódex aláírói által létrehozandó gyorsreagálási rendszer jó példa erre a választási együttműködési fórumra, amely beépül a platformok incidensreagálási mechanizmusaiiba. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak a többi aláíró fellel együtt meg kell határozniuk a választások során közöttük való együttműködés és koordináció eljárási keretét, beleértve egy gyors visszajelzési mechanizmust is, amely gyors, hatékony és megfelelő nyomon követést igényel a platformok részéről.
56. A külföldi információmanipulációra és beavatkozásra, valamint a dezinformációra való reagálással kapcsolatos munka megszervezésére egy másik példa a külföldi információmanipulációval és beavatkozással kapcsolatos fenyegetésekről szóló második EKSZ-jelentésben⁽³⁶⁾ található, amely egy „reagálási keretet” javasol, amely hatékonyan összekapcsolja az elemzést a tényeken alapuló válaszokkal, ugyanakkor kiemeli a különböző érdekelt felek közötti együttműködés fontosságát. Inspirációt lehetne meríteni olyan kezdeményezésekből is, mint a külföldi információmanipulációval és beavatkozással foglalkozó információmegosztási és elemző központ (FIMI-ISAC)⁽³⁷⁾. A FIMI-ISAC célja, hogy előmozdítsa az összes érdekelt fél közötti, a kiváltó okokra, biztonsági eseményekre és fenyegetésekre vonatkozó információk megosztását, valamint a tapasztalatok, az ismeretek és az elemzések megosztását.
57. A biztonsági eseményekre való időben történő reagálás gyakran kulcsfontosságú. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók fontolják meg a „kövesd a Napot” (follow the sun) modellt, amelyben az irodák világszerte minden időzónát lefednek.
58. Az időben történő reagálás érdekében az online óriásplatformot és nagyon népszerű keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak integrálniuk kell a választási hatóságokkal és az érintett nem állami szereplőkkel való lehetséges együttműködésüket az incidensreagálási mechanizmusokba.

⁽³⁶⁾ EEAS-2nd-Report on FIMI Threats-January-2024_0.pdf (europa.eu).

⁽³⁷⁾ <https://fimi-isac.org/>

3.6. A választási időszak után

59. A Bizottság azt ajánlja, hogy választási időszakot követően az online óriásplatformot és nagyon népszerű keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók végezzenek **választásokat követő felülvizsgálatot**, amely magában foglalja az adott összefüggésben alkalmazott kockázatsökkentő intézkedések hatékonyságának értékelését, az intézkedések esetleges kiigazítása céljából. Ennek a belső jelentésnek tartalmaznia kell annak értékelését, hogy a belső teljesítménymutatók és bármely más értékelési kritérium teljesültek-e a választások előtt, alatt és után, a levont tanulságokat és a fejlesztésre szoruló területeket.
60. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók a választási felülvizsgálat során vegyék figyelembe a független kutatók, a civil társadalmi szervezetek és a független tényellenőrök által az online óriásplatformok és a nagyon népszerű online keresőprogramok kockázatsökkentő intézkedéseinek hatásával kapcsolatban tett konkrét hozzájárulásokat. Emellett az online óriásplatformot és nagyon népszerű keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók együttműködhetnek olyan független választási megfigyelői csoportokkal, amelyek tájékoztatást nyújthatnak szolgáltatásaik igénybevételéről és hatásáról az adott összefüggésben.
61. A választásokat követő jelentésnek mindenekelőtt a szerződési feltételek megsértése esetén a válaszadási idő átlagáról és eloszlásáról, a felhasználók és a nem állami szereplők által megjelölt tartalmak esetén a válaszadási idő átlagáról és eloszlásáról, a tartalom elérésének és az azzal kapcsolatos elköteleződés átlagáról és eloszlásáról, a választásokkal kapcsolatos egyes szabályok megsértésének számáról, az információmanipuláció eseteiről, valamint bizonyos intézkedések, például a médiatudatossági kezdeményezések és a hiteles kezdeményezések eléréséről kell információkat tartalmaznia. A Bizottság kérheti az ilyen jelentések bizalmas kezelését ⁽³⁸⁾.
62. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók tegyék közzé a választásokat követő felülvizsgálati dokumentumok nyilvános változatát. Ennek tartalmaznia kell az online óriásplatformot és nagyon népszerű keresőprogramot üzemeltető szolgáltató által hozott intézkedésekre és az esetlegesen bekövetkezett eseményekre vonatkozó információkat, valamint a választási kampány időszakában az érintett nem állami szereplőkkel folytatott együttműködésre és információcserére vonatkozó információkat. Utóbbinak tartalmaznia kell a meghozott intézkedésekre, az együttműködés hatékonyságára és időszűréseire vonatkozó részleteket. Ennek célja továbbá nyilvános visszajelzéseket gyűjteni arról, hogy miként lehetne javítani a meglévő kockázatsökkentő intézkedéseket, vagy hogyan lehet megosztani a sikeres intézkedéseket más szolgáltatókkal. A választásokkal kapcsolatos jelentéstétel további példaként a dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódex aláírói kidolgoztak egy jelentéstételi sablont, amelyen keresztül a választások előtt és után beszámolnak a meghozott intézkedésekről és a hatásukra vonatkozó releváns mérőszámokról.

3.7. Konkrét iránymutatás az európai parlamenti választásokhoz

63. Amint az a demokrácia védelmére vonatkozó csomagról szóló közleményben ⁽³⁹⁾ is szerepel, a közelgő európai parlamenti választások kulcsfontosságú próbatételt jelentenek majd demokratikus folyamataink rezilienciája szempontjából, többek között a hibrid fenyegetésekkel szemben is, ideértve nem csak a dezinformációt és a külföldi információmanipulációt és beavatkozást, de a kibertámadásokat is. Ebben az összefüggésben, valamint egyedi határokon átnyúló jellegük miatt az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára ajánlott, hogy vezessenek be megbízható kockázatsökkentő intézkedéseket a 2024. június 6. és 9. között tartandó európai parlamenti választásokra vonatkozóan.
64. Ez azt jelenti, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára ajánlott biztosítani, hogy **legendő erőforrás** és kockázatsökkentő intézkedés álljon rendelkezésre, azokat a kockázateértékelésekkel arányos módon **összák el**, és az egész EU-ban – mind uniós, mind tagállami szinten – biztosítsák a megfelelő nemzeti szakértelemhez való hozzáférést.
65. Az európai parlamenti választások esetében nincs előre meghatározott kampányidőszak. Ez azt jelenti, hogy a tagállamokban az e választásokkal kapcsolatos kampányok különböző időpontokban kezdődhetnek és végződhetnek. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat arra ösztönzik, hogy ezt vegyék figyelembe az európai parlamenti választásokra vonatkozó kockázatsökkentő intézkedéseik tervezésekor, és működjenek együtt a tagállamokkal ezen választások előkészítésében.

⁽³⁸⁾ A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály 84. cikke.

⁽³⁹⁾ COM(2023) 630 final. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a demokrácia védelméről.

66. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak a megfelelő kockázatcsökkentési erőforrások kijelölésekor figyelembe kell venniük **e választások egyedülálló, határokon átnyúló és európai dimenzióját** is. A kampány során nemcsak nemzeti, hanem határokon átnyúló vitákra is sor kerül. A Bizottság azt ajánlja az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára, hogy az illetékes nemzeti hatóságokkal való kapcsolatfelvétel mellett a választások előtt az uniós szintű hatóságokkal is vegyék fel a kapcsolatot. Az Európai Parlament kulcsszerepet játszik az európai választásokban, és e választások előtt kulcsfontosságú tárgyalópartnernek kell lennie az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára. A dezinformáció és a külföldi információmanipuláció és beavatkozás, a választások és a kiberbiztonság területén tevékenykedő nemzeti szakértőkből álló uniós hálózatok – például az uniós gyorsriasztási rendszer, az európai választási együttműködési hálózat és a Kiberbiztonsági Együttműködési Csoport – releváns hálózatok lehetnek a választási időszak alatt a gyors reagálást és kockázatcsökkentő intézkedések bevezetését igénylő, határokon átnyúló – többek között hibrid – incidensek esetén az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók számára.
67. Azokhoz a kockázatcsökkentő intézkedésekhez, amelyeknek adott esetben figyelembe kell venniük a demokratikus folyamatok destabilizálását vagy hiteltelenítését célzó, más jellegű kapcsolódó fenyegetéseket – beleértve a kibertámadásokat is –, biztosítani kell a megfelelő együttműködést ezeken a területeken. Kiberalapú dezinformáció vagy külföldi információmanipulációs és beavatkozási tevékenység esetén az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat arra ösztönzik, hogy alakítsanak ki megfelelő kapcsolatot a nemzeti kiberbiztonsági hatóságokkal; amennyiben az ilyen tevékenység az EU egészét vagy az uniós intézményeket, szerveket és ügynökségeket érinti, mérlegelni kell az Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökséggel (ENISA) és az uniós intézmények, szervek és ügynökségek hálózatbiztonsági vészhelyzeteket elhárító csoportjával (CERT-EU)⁽⁴⁰⁾ való kapcsolattartást. Továbbá a nemzeti választásokra vonatkozó javaslatnak megfelelően a Bizottság azt ajánlja, hogy az európai parlamenti választások előtt egyenlő feltételek mellett alakítsanak ki kapcsolatot az Európai Parlament igazgatásával és az európai politikai pártokkal, és biztosítsanak számukra hozzáférést a kommunikációhoz.
68. Az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető, a dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódexet aláíró szolgáltatóknak teljes mértékben részt kell venniük az európai parlamenti választásokkal kapcsolatos munkában, többek között a gyorsreagálási rendszerben és a visszajelzési mechanizmusban való hatékony részvétel révén, megfelelő és időben történő nyomkövetési intézkedésekkel. Emellett – a választások előtt és után – célzott jelentést kell készíteniük az európai parlamenti választásokkal kapcsolatos dezinformáció, információmanipuláció és külföldi információmanipuláció és beavatkozás terjedésének csökkentése érdekében bevezetett intézkedésekről, beleértve a hatásukra vonatkozó releváns mérőszámokat (a 37.2. és 42. kötelezettségvállalások alapján). A választási rendszer hatékonyságának javítása érdekében – a tényellenőrzők és a civil társadalmi aláírók észrevételei alapján – a választások után számba kell venniük a levont tanulságokat, és értékelniük kell az együttműködés hatékonyságát és időszzerűségét is.
69. A választásokat követő felülvizsgálatról szóló 3.6. szakasz az európai parlamenti választásokra is vonatkozik, és figyelembe kell vennie e választások sajátos jellegét.
70. A Bizottság azt ajánlja, hogy az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók az európai parlamenti választásokra vonatkozó kockázatcsökkentő intézkedéseik testreszabása érdekében építsenek ki kapcsolatot és működjenek együtt különösen az EDMO európai parlamenti választásokkal foglalkozó munkacsoportjával. A 2024-es európai parlamenti választások kapcsán ez a munkacsoport jelentéseket és rendszeres frissítéseket fog készíteni a főbb dezinformációs tendenciákról, kihívásokról és jelenségekről. Ez alapul szolgál majd az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók fellépéseikhez és kockázatcsökkentő intézkedéseikhez.

4. KÖVETKEZŐ SZAKASZ ÉS KÖVETKEZTETÉS

71. A Bizottság elkötelezett az (EU) 2022/2065 rendelet szigorú végrehajtása mellett, többek között a választások területén is. Ez az iránymutatás segíti az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat az említett rendelet 35. cikkének alkalmazásában, különösen a választási folyamatokkal kapcsolatos, a szolgáltatásukból vagy azok használatából eredő rendszerszintű kockázatok értékelésének és csökkentésének módja tekintetében. Tekintettel a számos közelgő választásra, és nem utolsósorban az európai parlamenti választásokra, a Bizottság határozottan arra ösztönzi az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat, hogy gyorsan és átfogóan hajtsák végre ezt az iránymutatást, és üdvözli a kutatók és a civil társadalmi szervezetek értékelését az ezen online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók által az EU-ban hozott kockázatcsökkentő intézkedések hatékonyságáról.

⁽⁴⁰⁾ <https://cert.europa.eu/>

72. Ugyanakkor, különös tekintettel az (EU) 2022/2065 rendelet végrehajtásának korai szakaszára és a választási folyamatokat fenyegető rendszerszintű kockázatok sajátos jellegére, a Bizottság készen áll arra, hogy szolgáltatásai és a kapcsolódó rendszerek kialakítása és működése tekintetében együttműködjön az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókkal annak biztosítása érdekében, hogy az EU-ban elkerülhetők legyenek a választási folyamatoknak okozott károk.
73. Ezzel összefüggésben a Bizottság készen áll arra, hogy megkönnyítse az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók által önkéntes alapon elfogadott kockázatsökkentő intézkedések rendszeres felülvizsgálatát. Ez történhet az egyes választások utáni **előzetes és utólagos felülvizsgálat** formájában. A Bizottság által ezzel összefüggésben adott visszajelzések az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók által szolgáltatott információkon alapulnak, és nem jelentik az általuk elfogadott megfelelési intézkedések teljes körű értékelését. Ennélfogva azok nem érintik a Bizottság (EU) 2022/2065 rendelet szerinti vizsgálati és végrehajtási hatásköreit.
74. Az (EU) 2022/2065 rendelet 64. cikke értelmében a Bizottság folytatja az Unió-szerte felmerülő rendszerszintű és új problémákkal kapcsolatos szakértelem és képességek fejlesztését. E tekintetben alapvető fontosságúak az online óriásplatformokból és a nagyon népszerű online keresőprogramokból származó információk. A Bizottság elvárja, hogy az ilyen szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók az (EU) 2022/2065 rendelet végrehajtása keretében működjenek együtt a Bizottsággal a választási integritásról szóló készenléti párbeszédekben és az (EU) 2022/2065 rendelet végrehajtásáért felelős bizottsági szolgálatok által e célból létrehozott egyéb együttműködési struktúrákban, hogy képesek legyenek gyorsan reagálni a sürgős információkérésekre, különösen az olyan újonnan felmerülő kérdésekre és eseményekre vonatkozóan, amelyek jelentős hatást gyakorolhatnak a választási eredményre vagy a részvételi arányra. Ez nem zárja ki az egyéb már létező együttműködési mechanizmusokban vagy protollokban való részvételt.
75. Az 1.1. szakaszban részletesebben említettek szerint az ezen iránymutatásban meghatározott kockázatsökkentő intézkedések az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókkal a választások integritásáról folytatott korábbi készenléti párbeszédeken, a dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódex és a külföldi információmanipuláció és beavatkozás kezelésére szolgáló uniós eszköztár kapcsán szerzett tapasztalatokon, a feltáró konzultáción, a különböző kerekasztal-beszélgetéseken és a digitális szolgáltatási koordinátorok észrevételein alapulnak. Így az iránymutatásban felvázolt intézkedések jelenleg bevált gyakorlatnak tekinthetők.
76. Bár ezen iránymutatás célja, hogy támogassa az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat az (EU) 2022/2065 rendelet 35. cikke szerinti kötelezettségeik teljesítésében, az említett rendelet 35. cikkének értelmezésével és végrehajtásával kapcsolatos kérdések Bizottság általi értelmezése – további tapasztalatok birtokában – változhat.
77. Emellett az a gyorsan fejlődő környezet, amelyben az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók működnek, valamint a rosszindulatú szereplők taktikája folyamatosan változik, ami újabb és újabb frissítéseket és kiigazításokat tesz szükségessé a folyamatosan változó és újonnan felmerülő kihívásokra való reagálás érdekében. Ezenfelül a Bizottság és a Digitális Szolgáltatások Európai Testülete általi értékelést követően a dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódexet várhatóan magatartási kódexszé alakítják át, amely azt az (EU) 2022/2065 rendelet jogi keretéhez köti. Ezzel összefüggésben a Bizottság elvárja az aláíróktól, hogy továbbra is hajtsák végre a dezinformáció visszaszorítására irányuló, a dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódex szerinti kötelezettségvállalásaikat. Ugyanakkor az elkövetkező hónapokban további uniós jogszabályok lépnek hatályba, és kiegészítik az említett rendeletet az ennek az iránymutatásnak a tárgyára vonatkozó konkrét szabályokkal, nevezetesen a politikai reklámtevékenységről szóló rendelettel és a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabállyal (amelynek releváns tartalmát figyelembe veszi ez az iránymutatás, különösen akkor, ha az már most is bevált gyakorlat egy adott területen).
78. A Bizottság az ezen a területen szerzett gyakorlati tapasztalatok, valamint a technológiai, társadalmi és szabályozási fejlődés ütemének figyelembevételével **felülvizsgálhatja** ezt az iránymutatást. A felülvizsgálat során a Bizottság dönthet úgy, hogy visszavonja vagy módosítja ezt a közleményt. A Bizottság arra ösztönzi az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatókat, a digitális szolgáltatási koordinátorokat, a kutatói közösséget és a civil társadalmi szervezeteket, hogy járuljanak hozzá ehhez a folyamathoz.